

V I Lenin

Vår rörelses trängande uppgifter *

Den ryska socialdemokratin har redan upprepade gånger förklarat, att det ryska arbetarpartiets närmaste politiska uppgift måste vara att självhärskardömet störtas och politisk frihet erövrats. Detta förklarade företrädarna för den ryska socialdemokratin, medlemmarna av gruppen Arbetets frigörelse, för över 15 år sedan; detta förklarade för två och ett halvt år sedan också de representanter för de ryska socialdemokratiska organisationerna, som våren 1898 grundade Rysslands socialdemokratiska arbetarparti. Men trots dessa upprepade förklaringar kommer nu frågan om socialdemokratins politiska uppgifter i Ryssland åter upp. Många företrädare för vår rörelse uttrycker tvivel på att den angivna lösningen av frågan är riktig. Man säger, att den ekonomiska kampen är av förhärskande betydelse; man skjuter proletariats politiska uppgifter i bakgrunden, inskränker och begränsar dessa uppgifter och påstår t o m att talet om att bilda ett självständigt arbetarparti i Ryssland bara innebär att upprepa vad som sagts av andra, att arbetarna endast bör föra ekonomisk kamp och överlåta politiken åt de intellektuella i förbund med liberalerna. Denna senaste förkunnelse av en ny trosbekännelse (det beryktade "Credo") går rentav ut på att det ryska proletariats förklarar omyndigt och att det socialdemokratiska programmet helt förkastas. Rabotjaja Mysl har (särskilt i sin Specialbilaga) gjort uttalanden med i det väsentliga samma innebörd. Den ryska socialdemokratin genomlever en period av vacklan, en period av tvivel, som går ända till självförnekelse. Å ena sidan lösrycks arbetarrörelsen från socialismen: man hjälper arbetarna att föra ekonomisk kamp, men härvid klargör man inte alls för dem de socialistiska målen och de politiska uppgifterna för rörelsen i dess helhet eller gör det i otillräcklig grad. Å andra sidan lösrycks socialismen från arbetarrörelsen: de ryska socialisterna börjar återigen allt mer och mer tala om att de intellektuella måste föra kampen mot regeringen enbart med egna krafter, eftersom arbetarna uteslutande inskränker sig till ekonomisk kamp.

Tre olika omständigheter har enligt vår mening berett marken för dessa beklagliga företeelser. För det första inskränkte sig de ryska socialdemokraterna i början av sin verksamhet enbart till propagandaarbete i cirklar. När vi övergick till agitation bland massorna, kunde vi inte alltid undgå att hemfalla åt den andra ytterligheten. För det andra måste vi i början av vår verksamhet mycket ofta försvara vårt existensberättigande i kamp mot Narodnaja Volja-anhängarna, som med "politik" förstod en från arbetarrörelsen lösryckt verksamhet, och som inskränkte politiken enbart till konspirativ kamp. Socialdemokraterna förkastade en sådan politik men hemföll åt en annan ytterlighet: de sköt politiken överhuvudtaget i bakgrunden. För det tredje utövade socialdemokraterna sin verksamhet åtskilda i små lokala arbetarcirklar och ägnade därför otillräcklig uppmärksamhet åt nödvändigheten att organisera ett revolutionärt parti, som förenade de lokala gruppernas hela verksamhet och öppnade möjlighet att organisera det revolutionära arbetet på rätt sätt. Att verksamheten till största delen var splittrad hängde givetvis samman med att den ekonomiska kampen dominerade.

Alla de nämnda omständigheterna medförde att den ena sidan av rörelsen överskattades. Den "ekonomiska" riktningen (försåvitt man här kan tala om en "riktning") ledde till försök att upphöja denna inskränkthet till en särskild teori, till försök att i detta syfte utnyttja den på modet komna bernsteinismen, den på modet komna "kritiken av marxismen", som lanserar gamla borgerliga idéer under ny flagg. Just dessa försök skapade en fara för att banden skulle försvagas mellan den ryska arbetarrörelsen och den ryska socialdemokratin som den politiska frihetens förkämpe. Vår rörelses mest trängande uppgift är att stärka dessa band.

* En annan (kommenterad) översättning av denna artikel finns i dokumentsamlingen *Lenins kamp mot ekonomismen* under rubriken "Vår rörelses omedelbara uppgifter".

Socialdemokratin är arbetarrörelsens förening med socialismen, dess uppgift är inte att passivt tjäna arbetarrörelsen på varje enskilt stadium utan att representera den samlade rörelsens intressen, att visa denna rörelse dess slutmål och dess politiska uppgifter, att slå vakt om dess politiska och ideologiska självständighet. Lösryckt från socialdemokratin förtvinar arbetarrörelsen och urartar oundvikligen i borgerlig riktning: om arbetarklassen endast för ekonomisk kamp förlorar den sin politiska självständighet, blir en svans åt andra partier och bryter det stora budet att ”arbetarklassens frigörelse måste vara dess eget verk”^{*}. I alla länder har det förekommit en period, då arbetarrörelsen och socialismen existerade skilda från varandra och gick olika vägar – och i alla länder ledde denna isolering till att socialismen och arbetarrörelsen försvagades; i alla länder har först socialismens förening med arbetarrörelsen skapat en fast grundval för dem båda. Men i varje land har denna förening av socialismen med arbetarrörelsen vuxit fram historiskt, på sitt särskilda sätt, beroende på de lokala förhållandena och tidsförhållandena. I Ryssland har nödvändigheten av socialismens och arbetarrörelsens förening redan länge förkunnats teoretiskt, men i praktiken håller denna förening först nu på att utarbetas. Denna process är mycket svår, och det är därför inte särskilt märkvärdigt, att den ledsagas av åtskillig vacklan och tvekan.

Vilka lärdomar ger oss det förflutna?

Hela den ryska socialismens historia har lett till att kampen mot självhärskarregeringen och erövring av politisk frihet har blivit den ryska socialismens mest trängande uppgift; vår socialistiska rörelse har så att säga koncentrerat sig på kamp mot självhärskardömet. A andra sidan har historien visat, att de mest framstående representanterna för de arbetande klasserna i Ryssland i långt högre grad är lösryckta från det socialistiska tänkandet än vad fallet är i andra länder, och att den ryska revolutionära rörelsen på grund härav är dömd till kraftlöshet. Härur framgår av sig själv den uppgift, som den ryska socialdemokratin är kallad att förverkliga: att inplanta socialistiska idéer och politiskt medvetande i proletariats massa och organisera ett revolutionärt parti, som är oupplösligt förenat med den spontana arbetarrörelsen. Mycket har i detta avseende redan gjorts av den ryska socialdemokratin, men ännu mer återstår att göra. I och med rörelsens tillväxt blir socialdemokratin verksamhetsfält allt mer omfattande, arbetet allt mångsidigare, ett allt större antal av rörelsens deltagare koncentrerar sina krafter på att genomföra de olika deluppgifter, som framspringer ur propagandans och agitationens dagliga behov. Denna företeelse är helt följdriktig och oundviklig, men den ger anledning att särskilt uppmärksamt se till att inte verksamhetens deluppgifter och enskilda kampformer upphöjs till ett mål i sig, att inte det förberedande arbetet upphöjs till det huvudsakliga och enda arbetet.

Vår främsta och grundläggande uppgift är att främja arbetarklassens politiska utveckling och politiska organisering. Var och en, som skjuter denna uppgift i bakgrunden och inte inordnar alla deluppgifter och enskilda kampformer under den, är inne på en oriktig väg och vållar rörelsen allvarlig skada. Men denna uppgift skjuts för det första undan av dem, som uppmanar revolutionärerna att bekämpa regeringen med hjälp av enskilda konspirativa grupper, vilka är isolerade från arbetarrörelsen, och för det andra av dem, som inskränker den politiska propagandans, agitationens och organisationens innehåll och slagkraft, av dem som anser det möjligt och lämpligt att bjuda arbetarna på ”politik” endast i speciella ögonblick av deras liv, enbart vid högtidliga tillfällen, av dem som är alltför villiga att byta ut det politiska bekämpandet av självhärskardömet mot krav på enskilda eftergifter från självhärskarmakten och alltför litet bekymrar sig om att höja dessa krav på enskilda eftergifter till en systematisk och hårdnackad kamp mot självhärskardömet från det revolutionära arbetarpartiets sida.

^{*} Lenin citerar det grundläggande kravet i *Allmänna stadgar för Internationella arbetarassociationen* (Första Internationalen), formulerat av Karl Marx (Marx, Engels, *Werke*, Band 17, Berlin 1973, s. 440).

”Organisera er!” upprepar tidningen *Rabotjaja Mysl* på alla sätt för arbetarna; samma sak gör alla anhängare av den ”ekonomiska” riktningen. Naturligtvis ansluter också vi oss helt till denna appell, men tillägger ovillkorligen: organisera er inte bara i sällskap för inbördes hjälp, strejkkassor och arbetarcirklar, utan organisera er också i ett politiskt parti, organisera er för beslutsam kamp mot självhärskarmaktens regering och hela det kapitalistiska samhället. Utan en sådan organisation kan proletariatet inte höja sig till medveten klasskamp, utan en sådan organisation är arbetarrörelsen dömd till maktlöshet. Enbart genom kassor, studiecirklar och sällskap för inbördes hjälp kommer arbetarklassen aldrig att kunna utföra den stora historiska uppgift som åvilar den: att befria sig själv och hela det ryska folket från politisk och ekonomisk trældom. Ingen enda klass i historien har kommit till makten utan att frambringa egna politiska ledare, egna avancerade representanter, som kunnat organisera rörelsen och leda den. Den ryska arbetarklassen har redan visat att den kan frambringa sådana personer: de ryska arbetarnas breda och omfattande kamp under de senaste fem–sex åren har visat vilken mängd revolutionära krafter, som arbetarklassen rymmer, att regeringens värsta förföljelser inte minskar utan ökar antalet arbetare, som strävar efter socialism, politisk medvetenhet och politisk kamp. Våra kamraters kongress 1898 ställde uppgiften riktigt och upprepade inte andras ord, gav inte enbart uttryck för entusiasmen hos ”intellektuella” ... Vi måste beslutsamt ta itu med att lösa dessa uppgifter och ställa frågan om partiets program, organisation och taktik på dagordningen. Vi har redan sagt vår mening om vårt programs grundsatser och här är naturligtvis inte platsen att utveckla dessa satser i detalj. Organisationsfrågorna ämnar vi ägna en rad artiklar i de närmaste numren. Detta är en av våra allra ömmaste punkter. I detta avseende ligger vi långt efter tidigare deltagare i den ryska revolutionära rörelsen. Vi måste öppet erkänna denna brist och inrikta våra krafter på att organisera vårt arbete mer konspirativt, på att föra en systematisk propaganda för arbetsmetoderna, för sätten att lura gendarmerna och undgå polisens fällor. Vi måste utbilda folk, som inte bara ägnar sina lediga kvällar utan hela sitt liv åt revolutionen; vi måste bygga upp en organisation, som är tillräckligt stor för att man inom den skall kunna genomföra en strikt arbetsfördelning mellan de olika områdena av vårt arbete. Vad slutligen frågorna om vår taktik beträffar, så skall vi här inskränka oss till följande: socialdemokratien binder inte sina händer, inskränker inte sin verksamhet till en på förhand uttänkt plan eller metod för den politiska kampen; den erkänner alla kampmedel, om de bara motsvarar partiets förhandenvarande krafter och ger möjlighet att uppnå de största resultaten under givna förhållanden. Om det finns ett starkt organiserat parti, kan en enskild strejk förvandlas till en politisk demonstration, till en politisk seger över regeringen. Om det finns ett starkt organiserat parti, kan ett uppror på en enskild plats utvecklas till en segerrik revolution. Vi måste hålla i minnet, att kampen mot regeringen för enskilda krav och erövrandet av enskilda eftergifter endast är skärmytslingar med fienden, endast små förpostfäktningar, medan den avgörande drabbningen ännu förestår oss. Framför oss ligger fiendens fästning i hela sin styrka, och från den överöses vi med moln av kartescher och kulor, som rycker bort våra bästa kämpar. Vi måste inta den fästningen, och vi kommer att erövra den, om vi förenar det vaknande proletariatets alla krafter med de ryska revolutionärernas alla krafter i ett parti, vilket drar till sig allt som är livsdugligt och ärligt i Ryssland. Först då kommer den ryske arbetarrevolutionären Pjotr Aleksejevs stora profetiska ord att gå i uppfyllelse: ”Arbetarmiljonerna kommer att lyfta sin seniga näve och despotismens ok, som skyddas av soldaternas bajonetter, skall slås i spillror!”

Skrivet i oktober–början av november 1900

Publicerat i december 1900 i nr 1 av tidningen *Iskra*